

EGY ÉV A SZŐLŐBEN

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik: minden hó 28-án.
Előfizetési díj: Egész évre 2 frt.

Szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
CSOMOR KÁLMÁN.

Még egyszer a szőlők zöldojtásáról.

Eddigelé a zöldojtásnak, nyolcz különböző nemeivel, melyek nyilvánosságra jutottak foglalkoznak; de lehetnek még sok elméleti okoskodások, melyek csak lopva kísérleteztetnek, de nyilvánosságra eddig nem jutottak.

Az eddig gyakorlatban levő zöldojtások a gyümölcsfák ojtásainál gyakorlatban levő eljárásoktól erednek. — Ezek gyakorlati kiviviteléből lettek az elmélet alapján a kísérlet — hogy ne mondjam a gyakorlat — terére átvive.

Hogy mily sikerrel, mily eredménnyel, azt alább fogom elmondani. Előbb a nyolcz rendbeli ojtás kivitele körüli eljárást mutatom be.

I. A két szemes ékojtás.

Két szemes ékojtásnak nevezzük azt, mely két szemes nemes galylyal ékre eszközöltetik. Kivitele a következő. Az alanyt midőn legkevesebb 50 és legföllebb 150—160 cm. magasán ojtható, — ott hol még nem fás, de többé nem is gyenge: a bütyök fölött 3—4 cmterre elvágjuk és a hónalj hajtásaitól megtisztítjuk. Ezután vesszük a nemes gallyat, annak lehetőleg alsó részéből, ott, hol nem fás, de nem is gyenge: két szemet levágunk úgy, hogy a felső szem fölött az izületből jó rész maradjon. — Az alsó szem vagy rügynél rövid éket vágunk, úgy, hogy a rügynben levő fehér részecske az ék éles végére essék.

A nemes gally hajtani hivatott rügye alól kihajtott levelet vagy levágjuk vagy 4 kros nagyságúra megkicsinyítjük.

Ezután az alanyt balkezünkbe, az ék alakra vágott nemes gallyat szánkba vesszük, úgy azonban, hogy az ék részéhez szánk nedve ne érjen, és a levágott izületet a megmaradt legfelső rügy közepéig — illetőleg addig, a hol a bélesatorna elszökül és fás rész van: *hasítjuk*, és a nemes gallyat egész könnyedén beledugjuk úgy, hogy a hasítékot teljesen kitöltse.

Ha az ék ekként betolatott, most már az ojtást balkezünk hüvely és mutató ujja közé vesszük, és a pamutot jobb kezünkbe, melylyel az ojtást alulról kezdve ritkán becsavarjuk úgy, hogy a pamut egy

részét az ékre fektetjük, a másik végével midőn 6—8 esavarást tettünk, az éket megnézzük és ha netalán kiesűszott volna, vagy nem rendesen állana: *ujból betoljuk*. Ezután a pamutot sűrűbben lefelé csavarjuk és alatta hagyott pamutot a felső csavarásról lemaradt pamuttal összefogva: jobb kezünk hüvely- és mutató ujjával összesodorjuk, s az alanyból kimaradt ojtás szárnyához betesszük, hogy a sodrás fel ne bomoljék. Ezután a tőkét a nem szükséges sallang vesszőktől megtisztítjuk, és az ojtványokat karókhöz kötjük. Ezzel a két szemes ékojtást bevégeztük.

II. A z e g y s z e m e s é k o j t á s.

Az egyszemes ékojtás alatt azon ojtást értjük, mely úgy eszközöltetik, mint a tavaszi fás ékojtás.

Az alanyt ezen ojtási eljárásnál is éppen azon elbánásban részesítjük, mint az előbb bemutatott két szemes ékojtásnál. Csakhogy ezen eljárásnál, ha a szükség nagyon kívánja: egy rügygyel alább is lehet menni; valamint a nemes gally is lehet egy kissé keményebb, de még mindig nem fás. Azért lehet kissé keményebb, hogy az ék jobban biztosabban a hasitékba tolható legyen.

1111 Egy szemes ojtás alatt értjük azt, hogy itt csak egy szem vagy rügy tulajdonképen az, amely hajtani hivatott: szerepel; s az ék a szem alatt az ízület közepén vágandó.

A vágás úgy eszközözlendő, hogy ojtás után a szemek mint természetesen lenni szoktak: *azon irányba essenek*.

A nemes gallyon az ékvágás itt is rövid legyen, melynek eszközlése után az ék a hasitékba betolatván: a további eljárás éppen úgy eszközözlendő, mint az előbbeni eljárásnál.

III. A z e g y s z e m e s b ü t y ö k - o j t á s.

Az egyszemes bütyök-ajtás éppen úgy vitetek keresztül, mint az egyszemes ékojtás, csakis annyiban tér el, hogy még annál az ék az ízület közepén vágatik, ennél egész a rügy alatt, s így a rügy a hasitékba tolatván majdnem közvetlenül az alany rügyéhez esik.

IV. A s z á r n y a s é k o j t á s.

A szárnyas vagy hosszú szárú ékojtás éppen úgy eszközöltetik, mint az egyszemes ékojtás, csak két dologban tér el. Ennél az alany izülete nem 3—4 cm-terre vágatik el a bütyök fölött, de 8—12 cm-ter magasan, s midőn az ék betolatik: a kötés nemesak a nemes gally kihajtani hivatott nemes rügye alatt eszközöltetik, de a nemes gally rügye fölött levő ízület is a szárnyakkal, tehát a rügy fölött is megkötetik.

Eltér továbbá abban, hogy az ék nem oly irányba de ellenkezőképen vágatik mint a többi ékojtásnál, úgy hogy midőn az, a hasitékbe betolatik, a rügy vagy szem, az alany szemé vagy rügyével természetellenes irányban fekszik.

A kötés előbb a rügy alatt s később fölötte eszközöltetik.

V. A párosítás.

A párosítással épen úgy bánunk el, mint a fás ojtásnál. azzal a különbséggel, hogy itt *nyelveket nem vágunk*, és egy szemes nemes gallyat használunk.

Először is, mint mindeniknél, az alany hónaly hajtásait letisztítjuk, azután az alkalmas helyen az ízület közepén egy harántos vágást eszközölünk. Ugyan ilyen vágást eszközölünk az egyszemes nemes gallyon is, és a teljesen egyenlő vastagságú két vesszőn eszközöltött metszlapot együvé tesszük és pamuttal jól erősen összekötjük.

VI. A csira-ojtás.

Csira-ojtásnak nevezzük azon eljárást, midőn a vad tő alsó részéből kitörő kövér vesszőt beojtjuk,

Ha a tőke fejezete elhalt, vagy ha a tavaszi ékojtás nem sikerülvén, a tőke alsó szemeiből kihajt: ezen hajtást nevezzük *csirának*. Az ezen eszközölt ojtást nevezzük *csira-ojtásnak*.

A csira-ojtással éppen úgy bánunk el, mint a tavaszi fás ékojtással. Előbb a tő körül a földet kitisztítjuk, azután kiválasztunk a csira hajtásokból egy legerősebbet, s azt oly mélyen, hogy a nemes gally rügye megeredés esetén rendes fejezetre essék: *akár két, akár egy szemes ékojtással beojtjuk*.

A kötést pamuttal, önkötő hurokkal eszközöljük, amennyiben a kötéssel másként hozzá nem férhetünk; s mivel a kötést egyébként rendesen és sikeresen nem eszközölketjük.

A csira-ojtás eltér még a tavaszi ékojtástól abban is, hogy itt a kiszedett földet berakjuk ugyan helyére, de a zöld éket szabadon hagyjuk, *földdel nem takarjuk be*.

VII. A szemzés.

A szemzés kétféleképen eszközöltetik.

Az egyik eljárásnál a nemes rügy a bőr alá dugatik be, ezt nevezzük *rendes szemzésnek*. A másik eljárásnál a rügy simán levágatik, ezt nevezzük: *levágott szemzés, vagy lapozásnak*.

A rendes szemzés úgy eszközöltetik, hogy az alany azon részén, hol a héj feljön, s a hol a mi céljainknak megfelel, mint a rózsa,

vagy mint a gyümölcsfa szemzésnél egy keresztmetszés eszközöltetik, s a nemes ágról levett rügy behelyeztetik, mely azután pamuttal vagy raffiával erősen megkötetik.

A levágott szemzés pedig úgy vitetik keresztül, hogy a nemes rügy a gallyról a fás részecskével együtt levágatik, az alanyon hasonló nagyságu rész levágatik, s a levágott nemes rügy oda illesztetvén: jól erősen lekötetik.

VIII. A sipolás és gyűrűzés.

A sipolás vagy gyűrűzés igen kevésben különbözik egymástól. Ezt leginkább a földszintnél a helyben hagyandó tőke készítésére szokták használni; eljárása a következő:

A sipolásnál az alany vessző a föld színénél az izület közepén levágatik, s az izület alsó részénél a rügy közvetlen felületén a vessző héja lehuzatik. Hasonló vastagságú nemes gallyról lehuzott egyszemes rügy, síp a csupaszon maradt fás részre ráhuzatik, s ha szükség pamuttal ráerősítetik. Ha a fás rész a sipot teljesen betöltötte, a pamut kötés fölösleges.

A gyűrűzésnél az alany vessző nem vágatik le, hanem az alany alsó szeménél ahol az állandó tőke alkalmas fejezetet nyer, egy e célra készített gyűrűző-késsel a héj levéttetik. Ugyanezen kettős késsel* a nemes gallyról egy szem izülettel együtt levéttetik, hosszában szét metszetik. Az alanyon levő üres héjtalan helyre rá alkalmaztatik. Ha a gyűrű bő, belőle annyi, hogy az alany fás üres részét betöltse, levágatik s azután pamuttal, vagy raffiával ráerősítetik.

Az elősorolt 8 pontban, a zöldajtásnál alkalmazni szokott műveleteket bemutattuk. Most következik a legfontosabb kérdés, mely olvasóink ajkaira jön az t. i. *hát melyik eljárás a legcélszerűbb?*

Felette fontos kérdés ez! Olyan, melyek elől tudtommal eddigelé a legelső szakférfiak is kitérték.

Ez a mi szerencsétlenségünk, hogy a hivatottak nem mernek határozott állást foglalni; tanácsuk elmondásuk két értelmű, s a *régi jók jóslataira emlékeztet.*

Nagy hiba az, hogy a filloxera elleni védekezés terén nincs egyöntetű a megállapodás! A kinevezett szakférfiak sok tekintetben ellenmondásban élnek.

Ez nagy hiba, nagy kár a sikerre! Nagy kár! mert ha az új szőlősgazda a szakférfiak különböző tanácsait hallja, vagy olvassa, bizalmát veszíti.

Ennek oka abban keresendő, mert a szakférfiak egy része az új dolgokat éppen úgy, mint a közönség legtöbbször csakis a lapokból ol-

* Gyűrűző kés Schulek Sándornál Budapest, Király-utca kapható.

vassa. Gyakorlati tapasztalat hiányában csakis véleményt alkotnak. Ebből származnak a különböző eltérő vélemények.

Ha egy magán ember az olvasottak, vagy hallottak fölött véleményt alkot magának, azzal minden esetben nem okoz nagy kárt, mert őt kísérletező egyénnek tekintik, mert ő nem köteles véleményével előállani.

Egész másként vannak az állami szakközégek.

Ezek szavai más mértékkel méretnek; a hozzájuk intézett kérdésekre válaszolni kötelességük.

Ha azok azután nem helyesek, ha azok azután egymástól eltérők; *kész a káros hatás!*

És hogy ez nincs másként, oka, mint előbb mondtam az, hogy *nincs egyöntetű rendszeres eljárás.*

Csak egy példát hozok fel. Midőn a peronoszpóra hazánkban föllépett, s midőn mi azt csak írásból olvastuk, minden sárguló, vereslő szőlő levelen a peronoszporát kerestük.

Az 1890-ik évben, midőn egyik szakközeggel találkoztam, s kértem, nézze meg: ha vajjon van-e szőlőimben peronoszpóra? Volt annyi jóakarát az illetőben, hogy kijelentette, miszerint *még ő sem ismeri.*

No édes Istenem! hát van-e csodálkozni való a fölött, ha a peronoszpóra az országban a mult évben oly óriási kárt tett, midőn 1890. évben egy állami szakközeg nem tudta a peronoszporát gyakorlatilag megállapítani?!

Sietek elmondani, hogy én ezen körülményt, nem a szakközeg hátrányára, sőt dicséretére emlitem fel. Akit egyébként mint értelmes szakférfiut ösmerek. De volt benne elég igazságérzet: *nem szenvedni azt, amit nem tudott.*

Ennek oka a kormány helytelen intézkedésében van. Aki megelégszik a papirossal s az irott betűkkel; nem ad alkalmat arra, hogy az összes szakközégek évenként legalább kétszer összejöjjenek.

Ha a szakközégek évenként legalább kétszer összejönnének, eszmét cserélnének, vitatkoznának és megállapodnának.

Ha a szakközégek évenként egyszer-kétszer összejönnének, s egyöntetű megállapodás végett behatóan tanácskoznának; — ha a feltűnt jelenségek természetben bemutatnának: *rendkívüli eredmények lennének elérve.*

Az állam nagy kiadással tart fel oly telepeket, hol a gyakorlati eredmények feltalálhatók.

Ezek a nagy pénzzel fentartott telepeknek nemcsak az volna hivatásuk, hogy drága pénzért sok esetben rossz vesszőket adjanak, de az, hogy kísérletezzenek. Az eredmények bejelentessenek. Az ered-

ményekre szolgáló vagy az eredménytelenségeket okozó körülmények feltárassanak, s az érdekllett közönségnek tudomására hozassanak.

Igaz, hogy elvétve a hírlapok terén olvassuk egyik vagy másik telepen elért eredményt. Olvasunk oly eredményt is, mely után a kérdőjel feltesszük, mert sokszor az eredmények oly fényeseknek jeleztenek.

A kérdőjel föltevése onnan is ered, mert a közrejátszó működő körülmények nincsennek feltárva, melyek által azok elértettek.

Vannak az államnak ismét oly szakközegei, akiknek maguknak nincs ugyan kísérleti telepük, de nagy kerületükben sokféle kísérletezéseket tanulmányozhatnak.

Ezeket is meg kellene hívni, a fölvetett kérdésnél szerzett tapasztalataikat meg kellene hallgatni; — komolyan bírálat alá venni. Ha feltűnő jelenségek konstatáltak, azok helyszini szemlélését is el kellene rendelni. S azután egyöntetű megállapodásra jönni; azokat a sovárogva váró érdekllett közönségnek tudomására hozni, s a szakközögeket betanítani, hogy a megállapodáshoz mérten egyöntetűen járjanak el.

Sajnos azonban, ez eddig nem volt, magunkra lettünk utalva. Töltöttük az időt, kidobtuk a sok pénzt s így kellett saját magunk kárán tanulni.

Ez nagy hiba volt!

De nem kisebb hibája a szőlősgazdának az, hogy ha elfogadható tanácsot hall, vagy jó példát lát, a helyet hogy azt követné: kísérletezésekhez fog. Így lesz két-három helyes eljárási módból 10—15, míg végre a balsikereket megunva, hosszú kerülő után a helyes útra tér.

Meg ha a zöldojtásnak általánosan elismert s jónak bizonyult kivitele nem sikerül, más eljáráshoz folyamodik; — pedig hát nem a rendszer, de a kivitel volt hibás.

Számtalan példával lehetne azt igazolni, hogy a zöldojtásnak mely eljárása a helyes, de hát miután némelyek tamáskodni szeretnek, alább közlöm a mult hó 30 és 31-ikén Gyöngyösön, a Hevesmegyei Gazdasági Egyesület által elnökségem alatt álló Gyöngyös-visontai szőlőszeti társaság kezelése alatt levő telepen rendezett zöldojtási verseny hiteles jegyzőkönyvét.

Közlöm szószerint, hogy tanulságot merithessen az, aki e téren nagyobb gyakorlattal nem bír. Közlöm, hogy lássa, mennyit képes egy nap egy ember helyesen, sikeresen beojtani, s hogy lássa, miszerint az ojtó- és ojtó között, milyen nagy különbség van s mely eljárás helyes.

De e jegyzőkönyv bemutatása előtt megfelelek az általam fölvetett kérdésre, s szerzett drága tapasztalataim alapján elmondom a vele elért sikereket, hogy így azok, a kik más kárán okulni hajlandók: *abból jó tanácsot merithessenek.*

I. A két szemes ékojtásnál az elv az, hogy az alany és nemes gally rügyeinél levő fás rész: *találkozzék*, hogy a forradás esetén a bélcsatorna lehetőleg sértetlenül maradjon.

Mielőtt tovább haladnék, ismételten fölemlitem, hogy tévednek azok akik azt hiszik, miszerint a bélcsatorna egy folytonosságban egyenlő vastagságban vonul a vesszőn végig.

Nem vonúl, mert az izület vastag bélcsatornája, mind inkább közeledik a szemhez, a rügyhez: *annál inkább vékonyul s fogy*; míg végre a rügybe, innen ismét a másik fölötte lévő bélcsatornába vezet. S így a rügynél a folytonosság megszakítatván: *ott egy fás válaszfal van*.

A két szemes ékojtásnál ezen fás válaszfal egy részecskéje a nemes ék végén marad s midőn az alany rügyéig a fás részig hasított nyílásba tétetik: *ott egymással találkozik*. S ha össze forr, s ha a nemes gally ékjének élén levő fás rész az alany bütyökén levő fás részig vágott hasítékba, azaz a két fás rész egymáshoz tolatik: *a bélcsatorna épen nem, vagy csak kevésbé sértetik meg*.

Hogy ellenmondásba ne essem, itt egy előbb mondott körülményre kell hivatkoznom. Figyelmes olvasóm emlékezhetik reá, hogy a fás ojtások tárgyalásánál azt mondtam, hogy ha a fás vessző bélcsatornája megsértetik, azért annak élete nincs megsemmisítve, sőt alig is van megrövidítve. Feltűnhet tehát most az, hogy én a zöldojtásnál a bélcsatorna megkimélésére gondot kívánok fordítani.

Hogy jól megértessem, itt sem azt állítom én, hogy *a megsértett bélcsatorna a forradás beállta esetén nagyon káros, de azt, hogy ha az izületen kezdődik az ék, és a bélcsatornáról a fás rész levágtatik: a bélcsatorna szabadon áll, mely a levegő befolyásánál fogva beszárad, s a nemes gally veszését idézi elő*.

Mert például a párosításnál. Ott elvágatik a bélcsatorna, de a kötés által a levegőtől megkiméltetik, s ha a héjak összeforrottak: az ojtványnak eszében sem jut a sértett bélcsatorna miatt szomorkodni. Hajt vigan. Halad rendeltetése felé!

Tehát a két szemes ojtásnál a nemes gally ékmetszésére kell igen-igen vigyázni. Nagy gondot kell fordítani, hogy az egész ékvágás magán *a bütyökön történjék*. Tehát az éket úgy kell vágni, hogy a nemes gally azon bütyökét, melyen az ék vágatik, *jobb kezünk hüvely ujára kell fektetni s ott az éket két oldalra fordítva szabályosan vágni*.

Sokan így gondolkoznak; vágjuk az éket szép menetelesen hosszúra: ekkor a hasítékban beleillik, s így a szép, hosszas ék kedvéért a vágást az izületen kezdik. Az ilyen ékkel eszközlött ojtásból kevés marad meg,

Tessék az elveszett zöldojtás ékjét kihuzni, látni fogják, hogy

legtöbb helyen hosszú az ékvágás, s áthatott az izületre is. Látni fogják, hogy az ék összefonnyadt. De nem egy alkalommal látni fogjuk azt is, hogy az ék éle az alanyhoz ragadt, s kezdett egybe forradni, — hogy az ék vége ép, zöld s mégis el van veszve. Ez igazolja legjobban azt, hogy *ha az ék vége egybeforrad is a hoszan metszet ék okozta seben át, a bélcsatorna kiszárad.*

Akik a két szemes ojtást megkísérelték, s vele rosszul bántak el, azok a két szemes ékojtást elítélik; az elméleti emberek igazat adnak, s így kelnek ellenségei a legcélhozvezetőbb ojtás nemnek. Hogy ezen ékojtás mennyire biztos: az alább közlendő zöldojtási verseny jegyzőkönyve igazolja

Az elmélet gyakorlat nélkül nagy ellensége az új szőlőszetnek, Ezen esetenél is fényesen van ez igazolva. Sokan azt mondják: a két szemes ékojtás nagy hátránya az, hogy belőle magas fejezetű tőkét nyerünk. Hát pedig ennek nem az eljárási mód, de *az ojtó illetőleg a gazda az oka,*

Tessék a gazdának körültekintőnek lenni! Ne tessék a vessző hegyéből ojtatni: hanem szedessen ojtó gallyakat a tőkéről. Szedesse le az úgy nevezett *sallangvesszőket*, melyek rendesen rövid izületűek.

Az ily mellék gallyak legalkalmasabbak a két szemes ékojtásokhoz. Azért mert nem vastagak; azért mert nem gyengék, de legjobban azért, mert rövid izületű, vagy mint nevezni szokták perezűök.

A két szemes ékojtáshoz megkívántató nemes gallyat sokan három szemre vágják, és a felső szemet középen vágják ketté. Ezzel azt akarják elérni, hogy a nemes gally felülről ki ne száradjon.

Erre egyáltalában nincs szükség, mert kevés ojtvány balsikere vezethető vissza arra, hogy az felülről száradt be.

II. *Az egy szemes bütyök ojtás két okból eszközöltetik.* A kezdők azért eszközlik, hogy rövid fejezetet nyernek; mire a fennebbiek szerint nincsen szükség. A tapasztaltabbak kényszerből akkor eszközlik, ha *kevés nemes gallyal rendelkeznek.* Mert míg az előbbihez két, addig ezen ojtás nemhez egy szem is elég. S így a meglevő nemes gallyból ilyen eljárással *két annyit lehet beojtani.*

Kényszerből használják akkor is, midőn az alany vékony, s elég vékony nemes gallyal nem rendelkeznek.

Tehát a kezdők helytelen okoskodásból, a tapasztaltak kényszerből használják, mely credmény tekintetében az előbbi mögött sokban hátrább áll.

III. *Az egy szemes bütyök-ajtás az előbbi egy szemeshez mindenben hasonló.* Sőt még azon hátránya is van, hogy közvetlen a rügy dugatván a hasítékba: a vele való elbánás is nehézséggel jár.

Sikere meg kisebb mint az elsőjé. Én sohasem alkalmazom.

IV. *A szárnyas ojtás* szintén hasonló a II. alattattihoz. Azzal, hogy alany hosszú izülettel vágatik, s felül is megkötetik: csak munka többletet tapasztalok. Azon körülmény pedig, hogy a nemes gally rügye természetellenesen van alkalmazva, oly ferdeséget latok, mely nem serkent arra, hogy a biztosan célhozvezető eljárás mellőzésével ehhez különösen nagyban folyamodjam.

V. *A párosításnál* az eredmény csekély lévén, én ezt nem követem. Bár az igaz, hogy ezen eljárás, ott hol nemes gallyal csekélyen rendelkeznek — amennyiben ezen módozathoz az egyszemes nemes gallyak is alkalmazhatók: előnyösnek látszik. De hát én már inkább kevesebbet ojtok két szemes ékre, mintsem ezen kétes eredményű eljáráshoz folyamodjam.

VI. *A csira-ajtás; kényszerajtás.* Ezt akkor alkalmazom, ha a tavaszi fás ékojtásom elveszett, s az alany alulról elötörött. Nem mondhatom, hogy nem ad némi eredményt. Sőt többet, mint a két szemes ékojtás kivételével bármelyik, azért tehát ezen eljárást okkal-móddal ott a hol kivihető, ajánlom.

Magától értetődik, hogy ezzel csak fiatal ültetéseknel lehet eljárni, lombosabb, idősebb szőlőkben beárnyékolódván, befulladás.

VII, *A szemzés* akkor eszközöltetik, midőn a fönnebb sorolt ojtás nemekkel foglalkozni késő van. Akkor midőn a fásodás beállott, midőn *a rügy a uemes gallyról éppen levehető,*

A szemzés körül a rendes szemzés ad némi eredményt, de a *levágott, úgynevezett lapozás nem ér egy fabatkát.*

A szemzés, ha megfakad is, késő hajt ki, s *igy a vessző nem igen érik be.* De ha beérik, *legnagyobb tartósságot ígér.* Nálam az 1886. évi szemzés igen állandó s gyönyörűen diszlik.

Előnye az, hogy ezt nagyobb kár nélkül lehet az alanyvesszőkön megkisérleni. Ha megered, le lehet a vesszőt tisztítani, ha meg nem ered: a vessző mit sem veszít.

VIII. *A sípolás, vagy gyűrözés.* Különösen az első, a mennyiben kivitelénél a vessző levágatik, nagy Isten kísértés!.. Ritkán s rosszul sikerül. Eme bizonytalanságért a szép szál vesszőket nem érdemes levágni. Azért is, mivel a hirtelen beállott gally veszteség folytán a nedvkeringés egyszerre megakad, nem ritkán a szőlőtőnek *guta ütése áll be.* Avugy a tőke alulról hajt új gallyakat, melyek az idő előre haladásánál fogva be nem érven, a vesszőre s *anyatökére is károsan hat.*

Ezekből látható, hogy a legjobb és legbiztosabb a két szemes ékojtás. Hogy az biztos sikert nyújt, igazolja, az általam ez évben többször említett zöldajtási verseny, ahol a visontai szőlőszeti társasá-

ságunk vinczellérje az általam felsorolt eljárás módozattal 9 óra 17 percz mánya idő alatt 260 drb ojtást eszközölt, melyről 249 darab megeredt.

Ily rendkívüli eredmény konstatálása mellett az keressen jobb eljárást, *aki feltűnni akar*, — s akinek sok kihányani való pénze van, s aki a szőlőszetet kedvtöltésből, de nem jövedelem tekintetéből tartja.

Ha az ojtás neveit ösmerjük, s a legalkalmasabbat elfogadjuk következík azon kérdés:

1. *Milyen alanyokba ojtunk?*
2. *Mikor ojtunk?*
3. *A zöldojtásokat hogy kezeljük és miként használjuk fel?*

Az első kérdésre, hogy milyen alanyokba ojtunk válaszom az; oly alanyba, mely a filoxerának föltétlenül ellen áll; mert föltétlenül ellent nem álló alanynál eme költséges eljárást *nem szabad meg reszkirozni*.

Ellenállnak a ripáriák; ellenáll a Jaquez, ellenáll a Jorkmadeira esetleg a Viála.

A ripáriák több változványa közül legalkalmasabb a szőrös *ripária* a Tomenteux. Ennek hajtásai kövérebbek s jobban erednek.

A Jaquez szintén előnyösen beojtható. A Jorkmadéria azonban csak evek után hoz beojtható erős gallyakat.

A Viala kitűnő alany a zöldojtáshoz. Ez szintén ott, hol tenyészése indikálva van, igen ajánlatos.

Második kérdés: *mikor ojtunk?* Kora tavaszon amidőn lehet, s egész addig, míg a hájtásoknak nedve az ojtás után folyik.

A rendszer metszetű tőkét legfőllebb június hó 15-ig lehet ojtani. Azonban a tavaszi fás ékojtás mellett előtörött hajtásokat, nem különben azon hajtásokat, melyek a nem sikerült zöldojtás mellett kihajtottak — szóval azokat, melyek dus kövér hajtásokat hoztak: egész június végéig sőt meg a július hó első felében is lehet ojtani.

A jól eszközölt ojtásoknál a forradás ekkor is beáll; csak egy dologgal kell tisztábban lőnnünk, azzal, hogy a fogamzás későn történvén: a rügyek későn fejlődének, s a nemes hajtás teljes beérésére már alig lesz elég idő!

De hát kérem itt segíthet a hosszú kellemes őszi időjárás. Segíthet az emberi kéz és ész! . . .

Például én a későn eszközlött ojtásokkal így bánok el:

Ha megeredtek, a megeredt vesszőket a tőn meghagyom. a többi egy szál vesszőnek hijával letisztítom. A megeredt ojtvány alany szárán a hónalj hajtásokat kitisztítom, de a vessző levelét meghagyom.

Az egy száll vad vesszőt meghagyom azért, hogy a tő nedvkeringésében rendkívüli innormális állapotot ne idézzek elő. A meg-

eredt ojtványok hónalj hajtásait kiszedem, hogy az éltető nedvet a tő erre ne fogyassza. A leveleket meghagyom, mert ez által az egyenletes nedvkeringést megtartom, s alkalmat adok arra, hogy a tőke felesleges nedveit elpárologtassa, s ez életműködést a levél a tőn folytassa. Mert tudni kell azt, hogy a levél a szőlőtőnek a tüdeje.

A nyár folyamán állandóan felügyelem, többször kapáltatom, s így sikerül elérnem, hogy a nemes gally beérik.

Ha pedig még ezen eljárás mellett sem érne be a nemes gally, akkor a következőképen járok el.

Először is konstatalom, hogy a vessző akkor érett: *ha az piros*, vagy színéhez képest *sárgás-piros*,

Ha a vessző nem érett, ősszel a föld alá huzom. Nem veszem a töről. Mivel az éretlen zöld vessző megfagy; lehuzom a föld alá s tavasszal kibontom. Ha ott helyben akarom eldönteni, azt eszközlöm. Ha nem szükséges, akkor még egy évig hagyom rajta, amikor is pompásan beérik.

Hát ez az utóbbi eljárás már desperátus. De hát erre is el kell készülni.

3. *Hogy a zöldajtásokat miként használjuk fel*, ezen kérdésre következőképen válaszolok.

Először is, ha a zöldajtást magasan eszközölted, gondolkozni kell magas karóról is, hogy a kihajtandó nemes gallyat oda köthesd. Ez okból kell a gazdának rendkívüli hosszú karókat is kell tartani.

Én e célra igen vastag, de hosszú babkarókat használok, melyek sokszor 9—10 láb hosszúak.

Az ojtvány kihajtott nemes gallyát minden körülmények között karóhoz kell kötni, s hagyni kell futni, tetszés szerinti magasságban.

Én ezek hegyeit nem csipem el, mert akkor a hónalj hajtások törnek elő. Pedig sokkal jobbnak látom, ha a vessző, hegyének vissza csipésével nem zavartatik. Az ojtványok tőjein a vad hajtásokat letörni kell, hogy az éltető nedv az ojtásba kényszeritessék.

Az ojtás helyein a pamutot, mihelyt a forradás beáll: megtágitom. Különbén az ojtás helyét bevágja, s ez igen káros.

E héten több oldalról intéztek hozzám kérdést arra nézve: melyiket találom jobbnak: ha a zöldajtás gyökereztetés végett lebuktatják-e, avagy ha a szőlőtőt mint a kukoriczát feltöltjük? . . .

Persze ezen kérdések azon elmélet allatt nyertek életet: minő üdvös volna, ha a zöldajtás még ez év nyomán meggyökeresednék, s jövő tavasszal, vagy még az ősszel mint ilyen elültetnének! . . .

Hát szép dolog ez elméletben! . . De a gyakorlatba alig ad sőt nem is ad bizton állandó sikert.

Én az 1886 és 87. évben szintén így okoskodtam. Az első év-

ben a szőlőtöt körülhányattam földdel. Az eredmény az lett ugyan, hogy néhány hajszál gyökér képződött a zöld alanyon, de hát a vessző földdel lévén takarva, a légtől a külbefolyástól elzáratott s így: nem érett be. A reá következő évben valami ujdondász (!) hirdette, hogy a bütyököket arra alkalmas fogó alakú eszközzel át kell lukajtani, azután ledönteni. Mondván ő, hogy a sebhely dudorosodik, s ebből gyökerek hajtanak ki.

A tanácsot követtem. Előbb megszurkáltattam az alany bütyökeit; azután lehuztam az ojtványt. Az eredmény ismét semmi sem lett.

A lebuktatott zöld alanyok éretlenek maradtak, a gyökerek nem jelentkeztek, s ami fő: az ojtvány hajtásai sem fejlődtek, éretlenek maradtak, s így az összes fáradságomat, sőt már az ojtásban elért sikert is tönkre tettem.

Nagyon természetes! Mert a lombos tő között a földre lehuzott ojtvány sem napsugarat sem éltető levegőt nem kapott

Különben is újból hangsúlyozom: a fő elv az érett vessző. Mivel pedig a vessző beéréséhez nap éltető melege és a levegő elkerülhetlenül szükséges: a föld alá dugott rekenyő nem érhet be.

Azt hiszem ezzel a kérdezősködőket sikerült felvilágosítanom.

Ha valaki azt akarja elérni, hogy egy év alatt kész gyökeres ojtványa legyen, az is bekövetkezhetik, csakhogy előre kell gondolkoznia.

Nevezetesen, meg kell hagyni minden tőn egy pár szál fásvesszőt s amint az kihajt: a földre lekell huzni; a hajtásokat karóhoz kötni, s idő elérkeztevel zölden beojtani.

Az előző évi vessző a föld alatt alkalmas a gyökér képzésre. Hoz is gyökeret. Azután ősszel a földből felszedendő, s minden egyes zöldojtvány egy mult évi fán képzett gyökerekkel ellátott perczeknél elvágandó. Így nyerjük az ugynevezett Kalapácsos zöldojtásokat.

Van egy másik módusz is. A vesszőt magas csapra metszük, s midőn ennek hajtásait beojtottuk: a tőkén levő tavali csapokat földdel körül vesszük. Ezt azután ősszel vagy tavasszal levágva, nyerünk kész gyökeres ojtványokat.

Legfontosabb kérdés az: *miként használjuk fel a zöldojtásokat?*

Én a zöldojtásokat úgy látom legsikeresebbnek, ha az tavasszal helyben döntetik el.

Ekkor az anyán elő folytonosság nem szakítatik meg, s rendkívül dúsan fejlődik. Mig végre midőn már gyökeret vert: az anya tőkéről levágitik.

Levágni a sima ojtást s elvinni elültetni szintén lehet; csakhogy mig az anyán hagyott a második évben dúsan terem: a máshova ültetett ojtás csak 3—4 év mulva terem és sok elvesz.

Folytatása következik.

J e g y z ő k ö n y v.

Fölvétetett Gyöngyösön 1892. év május hó 30-án a Heves-megyei Gazdasági Egyesület kertjében, az Egyesület által rendezett szőlővessző-zöldojtási versenyen.

Jelenvoltak Baranyay István b. elnök, Vozáry T., Bende Dezső, Kecskeméthy András, Kóssa Miklós és Csomor Kalmán egyleti titkár mint az egyesület által megválasztott bizottsági tagok, továbbá Ferk Miklós ur állami szőlészeti tanár Egerből, és Endrész István Gyöngyös városa szőlészeti szakközege, mint meghívott szakértők.

Egyleti titkár reggel fél 8 órakor üdvözli a vendégeket s a pályázati föltételek valamint a pályázók neveit felolvassván az előre beszerzett nemes gallyakat a pályázóknak kiadatja.

A versenyre pályáztak:

Fehér Imre, Bárány József, Tóth János, Bokros János, Tóth Bertalan, Kelemen József, Bagó Antal, Boldog Mihály, Bokros József, Trencsényi Ferencz, Gyurics András, Kelemen András, Matin János, Vancsó János, Király Sándor és Réz János mind gyöngyösi lakosok.

Verseny föltételek a következők:

1. Versenyzők becsületszavukra kijelentik, hogy a verseny tartama alatt úgy viselkednek, hogy egymásnak munkájában kárt nem tesznek, s egymást nem akadályozzák.

2. A versenyzők sorshuzás által foglalják el ojtandó soraikat.

3. Az ojtó gally válogatását a munka előtt egyszerre kezdik s végzik be.

4. A munkaidő reggel 8 órától esti 7 $\frac{1}{2}$ óráig tart. Délben egy órai délután fél órai pihenő tartatik.

5. Az ojtás mennyiség, tekintettel az ojtógally hiányára 260-ban állapittatik meg.

6. Aki az első száz ojtást bevégezte, az azt jelenteni köteles, amikor is az óra és eredmény feljegyeztetik. Valamint a 260 ojtvány bevégezte után az illető a bizottságnál jelentkezik, mikor is az idő feljegyeztetik azért, hogy ha natalán egyenlő eredmény éretnék el: a jutalmat az előbb elvégezett nyeri.

7. Ojthat mindenki tetszés szerint zölden. Eljárása és elbánása saját tetszésére bizatik.

8. Az ojtások a munka bevégezte után állandóan szigoruan felügyeltetnek, s július hó 10-én a bizottság által összeszámoltatnak s az eredményhez képest a díjak kiosztatnak.

9. A legtöbb százalékot elért ojtó nyeri az első díjat 3 darab magyar aranyat, a második 2 darab, a harmadik egy darab arany jutalomban részesül. A negyedik 3 ezüst forintot, az 5 és 6-ik egyenkint 2—2 drb. ezüst forintos jutalmat kap.

Az első jutalomhoz 70^o/o-tóli, a másodikhoz 55, a harmadikhoz 50^o/o-tóli eredmény kivántatik. A 40^o/o-tólin aluli eredmény jutalomban nem részesül.

Ezek után a szőlőtő sorok számoztatván, 16 sorszámossal ellátott papír czédulkák urnába tétettek, s a versenyzők által kihuzatván: az illetők a versenyojtást következő sorban és sorrendben kezdték meg reggel 8 órakor.

1. sor Vancsó János, 2. sor Réz János, 3. sor Király Sándor, 4. sor Bagó Antal, 5. sor Kelemen József, 6. sor Trencsényi Ferencz, 7. sor Tóth Bertalan, 8. sor Kelemen András, 9. sor Martin János, 10. sor Boldog Mihály, 11. sor Bokros József, 12. sor Gyurics András, 13. sor Bárány József, 14. sor Fehér Imre, 15. Tóth-Tarjáni János és 16. sorban Bokros János.

Versenyen kívül — külön álló táblában — ojtani kezdett Csiba István gyöngyösi lakos és Balogh Antal rédei lakos szőlész, — kik is azonban az ojtást végezett előtt beszüntették.

A bizottság konstataálta, hogy az első soron előbb már három ojtás eszközöltetett, mely a bírálatnál levonásba hozatik.

Délelőtt 11 óra 5 perczkor jelentkezett Fehér Imre azzal, hogy 100 ojtványt elkészített, Bárány József 11.6 p., Tót-Tarjáni János 11.15 p., Bokros János 11.45 p., Tóth Bertalan 11.45 p., Kelemen József d. u. 1 ó. 45 p., Bagó Antal 2 ó., Gyuris András 2.2 p., Kelemen András 2.2 p., Martin János 2.2 p., Vancsó János 2.3 p., Király Sándor 2.10 p., Réz János 2.15 p., Boldog Mihály 2.30 p., Bokros József 2,45 p. és Trencsényi Ferencz 2 óra 46 perczkor.

Itt megjegyztetik, hogy Tóth Bertalan versenyző délelőtt 10 órakor a munkából kiszólltatott és ojtógallyak szedésére küldetett, honnét is 11 óra 45 perczkor tért vissza. Ezen külön munkában eltöltött idő utólagosan fog javára leszámittatni.

A munka délután 4 és fél órakor uzsonna elköltése miatt megszakítatván 5 órakor ismét megkezdetett, mely alkalommal Tóth Bertalan ismét elküldetett ojtógallyak beszédése végett, ahol is 18 perczet töltvén, ez az idő utólagosan szintén javára leszámittatik.

A versenyzők egy némelyike a részére kijelölt soron levő alkalmasnak talált hajtásokat beojtván, a bizottság által a munka folytatására az ezen sorok után következő 8 sor jelöltetett ki és pedig felén úgy, hogy az első nyerte a 17 sort felén, a második a 18-ik sort, s így tovább, míg a 9-ik: a 17-ik sor másik végén be a sor feléig s a többi folytatólagosan kapta a következő félsorokat.

Hogy azonban a verseny fenakadás nélkül folytatható legyen, egy másik, a kert déli részén levő Vialával keresztbe ültetett parcella vétetett beojtás alá, mely a következőképen ejtetett meg:

1. Vancsa Jánosnak esett 1—8 sorig, 2. Réz János 9—16 sorig, 3. Király Sándornak 23—31 sorig, 4. Bagó Antalnak 32—39 sorig. 5. Kelemen Józsefnek 40—47 sorig, 6. Trencsényi Ferencznek 48—55 sorig, 7. Tóth Bertalannak 56—63 sorig, 8. Kelemen Andrásnak 90—97 sorig, 9. Matin Jánosnak 64—71 sorig, 10. Boldog Mihálynak 72—79 sorig, 11. Bokros Józsefnek 80—89 sorig, 12. Gyuris Andrásnak 98—105 sorig, 13. Bárány Józsefnek 106—113 sorig, 14. Fehér Imrének 114—121 sorig, 15. Tót-Tarjáni Jánosnak 122—129 sorig, és 16. Bokros Jánosnak 130—137 sorig.

Este 7 órakor jelentkezett Tót-Tarjáni János s jelentette, hogy a versenyül kitüzött 260 drb ojtványt elkészítette.

Bárány József 7 óra 5 perczkor, Fehér Imre 7 óra 30 perczkor, Tóth Bertalan 7 óra 45 perczkor, Bokros János 7 óra 46 perczkor.

Az idő előre haladván, a munka befejeztetett azzal, hogy másnap reggel 5 órakor folytattatni fog.

Május 31-én reggel 5 órakor a munka megkezdetvén, 5¹/₂ órakor jelentkezett Gyuris András, Kelemen József 6 órakor, Boldog Mihály 6 óra 30 perczkor Trencsény Ferencz 6 óra 45 perczkor, Király Sándor 6 óra 15 perczkor, Kelemen András 6 óra 45 perczkor, Matin János 6 óra 58 perczkor. Bagó Antal 7 óra, Vancsó János 7 óra 18 perczkor, Réz János 8.30 perczkor és Bokros József 8.50 perczkor.

Ekként a versenypályázat befejezettek jeleztetvén, az 1 és fél napi bér 1 frt 20 kr. kifizetését versenyzőknek felajánlatott, amit is az összes versenyzők igényeltek.

Egyidejüleg tudomására hozatott versenyzőknek, hogy az eredmény f. évi junius hó 25-én vagy julius hó 10-én délután 2 órakor a bizottság által összeolvasatni, s a jutalom kiosztatni fog.

Tudomására hozatott egyidejüleg, hogy az ojtványok állandóan felügyeltetnek, s érrésükre adatott, hogy ezen időn belül versenyzőknek engedély nélkül a versenyül ojtott telepen megjelenni nem szabad, mert aki azt áthágja, vagy megjelenve ott szándékos kárt tesz, nemcsak az esendett jutalomtól elzáratik, de mint ki adott szavát megszegte, az Egyesületnek bejelentetik és az Egyesület Értesítőjében közzététeik.

Mely miután ekként tudomásukra hozatott a verseny bezáratott. Kelt mint fent.

Folytatólagosan fölvétetett Gyöngyösön 1892. év junius 26-án d. u. 2 órakor a Hevesmegyei Gazdasági Egyesület kertjében.

Jelenvoltak: Baranyay István bizottsági elnök, Vozáry Tamás, Czikmántory István bizottsági tagok és Csomor Kálmán egyesületi titkár mint jegyzőkönyv vezető.

Elnök Baranyay István ur konstatálja, hogy a mai nap délután

2 órakor egybehívott versenyzők kettő kivételével s így összesen tizenegyen megjelentek. S előadja, hogy habár az ojtványok eredményének össze számolása július hó 10-ére jelentetett ki, de mivel az ojtványokat s a szőlőtőket tisztogatni, kötözni kell, az ojtások össze számolását mainap délután 2 órára ohajtaná megtartatni, hogyha az ellen a jelenlevő versenyzőknek kifogása nincsen.

Miután a versenyzők az összeszámolás ellen kifogást nem tettek, az eredmény összeszámolása akkép ejtetett meg, hogy minden sorban eszközölt ojtások megvizsgálásához a versenyzők közül két ellenőrző neveztetett ki, mely megszámláltatván. a következő eredmény konstatáltatott.

Először is újból följegyeztetik, hogy minden egyes versenyző 260 drb ojtványt eszközölt, aki esetleg többet ojtott, az az első sor alsó részéből leüttetik s így csakis 260 darab ojtás vétetik figyelembe,

Tehát a 260 darab ojtványt:

1. Tóth Bertalan a Gyöngyös-Visontai szőlőszeti társaság vinczellérje beajtotta 9 óra 47 percz alatt, melyből megeredt 249. 2. Fehér Imre 10.30 p. alatt, megeredt 170. 3. Bárány József 10.5 p. alatt, megeredt 169. 4. Kelemen József 11 óra alatt, megeredt 152. 5. Réz János 13.30 p. alatt, megeredt 150. 6. Boldog Mihály 11,30 p. alatt, megeredt 145. 7. Matin János 11.58 p. alatt, megeredt 141. 8. Bokros József 13.50 p. alatt, megeredt 138. 9. Király Sándor 11.35 p. alatt, megeredt 128. 10. Bokros János 10.46 p. alatt, megeredt 127. 11. Gyuris András 11.30 p. alatt, megeredt 124. 12. Trencsényi Ferencz 11.45 p. alatt, megeredt 120. 13. Tóth-Tarjányi János 9.49 p. alatt, megeredt 117. 14. Kelemen András 12.45 p. alatt, megeredt 73. 15. Bagó Antal 13 óra alatt, megeredt 68. 16. Vancsó János 13 óra 30 percz alatt, megeredt 68.

Ezek szerint az első jutalom 3 darab magyar arany Tóth Bertalannak, két drb m. arany Fehér Imrének, 1 drb m. arany Bárány Józsefnek, negyedik jutalom 3 ezüst frt Kelemen Józsefnek, az ötödik és hatodik díj azaz két-két frt Réz János és Boldog Mihálynak íteltetett. Továbbá: Matin János, Bokros József, Király Sándor, Bokros János, Gyuris András, Trencsényi Ferencz és Tóth János elért eredményeik feltüntetése mellett, az 50 perczent eredményt elérték, dicsérő oklevéllel kitüntetni határozatnak. Végre kijelentetik, hogy ha az utolsó három eredményt elérték, igazolványt kérnek, a beigazolt megeredt ojtványmennyiség feltüntetése mellett az részükre is kiadandó.

Végül a bizottság az ig. választmánynak javasolja, hogy hasonló zöldojtási versenyt jövőre is rendezzen azon kijelentéssel, hogy azt kezdők és gyakorlók részére külön-külön rendezze.

A verseny-nyertesek figyelmeztetnek, hogy nyert dijaikat valamint az okmányokat f. évi július hó 10-ke után kapják ki, amiért is azok átvétele végett felhívás útján annak idejében jelentkezzenek.

Ekként a verseny véget érven, elnök által bezáratott.
Kelt mint fent.

BARANYAY ISTVÁN,
bizottsági elnök.

Jegyzette:
CSOMOR KÁLMÁN,
egyl. titkár.

